

נקודות למחשבה, בטרם כיפור. (בתודה לברכות).

אמציה חן, פצי (תא"ל מיל.), 13.9.21

כלוחם, מפקד בכיר, וכחוקר מלחמות, השקעתי מאמץ עד לא ידע. להנעת מהלך שיביא להפיכת הצבא שלנו, ממיליציה לצבא של ממש. מה שהומחש והתבקש פעם אחר פעם, במלחמת "ששת הימים" במלחמת "כיפור", ובמשל"ג. בהם בלטה ביתר שאת ונוק, שליטת החובבנות במערכות הפיקוד והשליטה.

שליטה שאפשרה למערכת הפו"ש, להתעלם מחובתה לתחקר מלחמה - וחמור מזה, להימנע מהפקת "לקחי העל". המצויים במדרג שמעל לזרועות, בהם: כשל השילוב הבין זרועי והבין חיילי, העדר מודיעין טקטי (באיכות בכמות ובזמן), שילוב כושל בין הדרג המסתער לדרגי התמך (לוגיסטיקה). קטיעת רציפות הלחימה בסמוך לרדת החמה, וחידושה למחרת עם זריחתה. בצמידות לירי כוחותינו זה על זה, שמשום כלום נתפס "כמכת שמיים". עובר להפקרת נוהלי הקרב, בתואם לאבות המייסדים בתש"ח.

משום כך נוכח ההידרשות למחירי עתק מיותרים של דם ודמים. גיבשתי תכניות לסיכול הפגע, שלאחריהם - דרשתי מרא"ל דן שומרון ז"ל, וקבלתי: מנדט + סא"ל ורס"ן מכל אגף במטכ"ל + שנת עבודה (1986/7), ואת לשכתו של ד.ב.ג ז"ל בקריה. ע"מ להכין למטכ"ל, תכניות עבודה מפורטות. לשדרוג התאגיד, המורכב מחיילות זרועות, לתלכיד מיומן. כזה שלאשונה תעמוד לידו היכולת: להביא בכל קרב את העוצמה, במינון במקום ובזמן.

בעבור שנה הושלמה המלאכה, בהעמדת ארבעה תכניות, לסיכול המכשלה ובנותיה. הראשונה קבעה סדר שונה, בימי שיגרה, בתעסוקה מבצעית, ובאימונים. בדגש על הפעלת הכוח כמו במלחמה. דהיינו, השתתפות הפעילות (בט"ש ואימונים) על האוגדה, מהיותה "עוצבת היסוד", בשגרה ובמלחמה. זאת במקביל לסגירת מפקדות/ אגפים/ ומחלקות/ במטכ"ל ובפיקודים - שאינם פעילים במלחמה. לידה של זו הצבנו את התוכנית השנייה, כתפיסת אימונים שונה מהקיימת, לדרג המסתער והמסייע. בעוד שבבסיס התוכנית השלישית, העמדנו שיטת תרגול ייחודית - למערכות הפיקוד והשליטה, ובשמה "מטה דוד".

מה שהותיר את התוכנית הרביעית, להתמקד בהגדרת לקח צבאי, עובר לתחקיר ולזיהוי כלקח. ומשם לקביעת שיטת הפקתו, תקצוב ומעקב על מהלכי ההפקה. מזכיר כי ביסוד העילה לגיבוש התוכניות, קל וחומר להצגתם לאישור - עמדו לקחי המלחמות. בהנחה שהתבררה כמוטעית, להיותם בסיס לשיח. לא בכדי מהלכי הדיונים בלשכת הסגן (אז האלוף אהוד ברק), כמו בלשכתו של רא"ל שומרון. הפכו מדיון בלקחי המלחמות, והקשרם לתוכניות. לדיון זהה במדויק, לדיוני המטכ"ל במלחמת תש"ח.

בעבור ארבע שנים לערך, הורה רא"ל ברק לראשי "קורס מפקדי אוגדות". להקצות יום להרצאות של החתום מטה. שכמובן הוקדש כולו לדיון בלקחי המלחמות, אופני הפקתם ועמידותם במבחן.

כצפוי התברר כי לאיש מחניכי הקורס תא"ל בדרגתם (ביניהם מי שלימים כהן כרמטכ"ל, ושר ביטחון). לא היה מושג אפילו לא קלוש, לאותם לקחים.

מה שמסביר פשר הכישלונות שנחל הצבא: בשהייה האווילית בלבנון, באינתיפאדת 87 ,

בבריחה מלבנון, במלחמת "לבנון השנייה", ובארבעת מבצעי התיקו מול החמאס בעזה.

מנגד ערב כיפור, וכפתח תקווה לשינוי. יהיה די בקמצוץ של יושר בגלווה לאומץ לב, לו רק נכיר בשגיאות כבנות ברית - ובלבד ונשכיל להשתמש בהן כהשראה, לסיכולם מהר ככול שנתן מחיינו.